

ARTISKOKHJERTE
LINE-MARIA LÅNG

ROMAN

ROSINANTE

ARTISKOKHJERTE

Af samme forfatter:

Rottekonge. Noveller 2009

LINE-MARIA LÅNG

Artiskokhjerte

ROMAN

Rosinante

Artiskokhjerte

© Line-Maria Lång og

Rosinante/ROSINANTE&CO, København 2014

1. udgave, 1. oplag, 2014

Omslag: Alette Bertelsen

Sat med Minion hos Christensen Grafisk

og trykt hos Livonia Print, Riga

ISBN 978-87-638-3190-1

Printed in Latvia

Enhver kopiering fra denne bog må kun ske efter reglerne
i lov om ophavsret af 14. juni 1995 med senere ændringer.

Tak til Statens Kunstråd

Rosinante er et forlag i ROSINANTE&CO

Købmagergade 62, 3. | Postboks 2252 | DK-1019 København K

www.rosinante-co.dk

Til Öje, Dora og Mick

Jeg løb op ad trapperne. På hvert trappetrin stod et ord. *Euphemism* var Eugene, jeg havde gået i børnehaven med. Han stod på fru Henriksens dørmåtte midt i settet til *Who's Afraid of Virginia Woolf*, i snak med Elizabeth Taylor, som lige havde sagt til Richard Burton, at det var en eufemisme at kalde toilettet for det lille hus. *Narrator* var en nar med en radar, *analysis* min søsters røvhul, og sådan fortsatte ordene 128 trin.

Øverst stod mor.

Hun var i turkis buksedragt og lettet over, at det bare var mig. Det lyse hår havde hun sat op i en stram hestehale. Jeg havde aldrig set hendes naturlige hårfarve, hun havde farvet det honninglyst, så længe jeg kunne huske. Hun var så glad for, at jeg blev født med stort hvidt hår på hovedet, men i fireårsalderen var det så småt blevet brunt, senere endnu mørkere end fars. I en årrække afblegede hun mit hår, så ingen skulle være i tvivl om, at hun var ægte blondine.

Hun gav mig et langt knus. Jeg gik efter hende ind i stuen, hendes høje hæle klaprede. På gulvet lå støvsugeren

stadig tændt, hun havde været i gang, siden jeg tog af sted. Mor støvsugede meget sjældent, men når hun gjorde det, var hun grundig.

Hun rev stikket ud og trykkede på knappen med hælen, så ledningen hurtigt blev suget ind. Jeg turde ikke sige, at jeg stadig tænkte på Braunstøvsugeren som Hitlers kæreste. Mor ville synes, at jeg *flimrede*.

Hun skænkede punch op til os begge to, maden stod på spisebordet, hun var næsten færdig med at få den til at se hjemmelavet ud. Brødet fra pizzeriaet var drysset med mel, frikadellerne med frisk persille, kartoffelsalaten var taget ud af plastikbakken og anrettet i et lysegrønt fad lavet af en kendt finsk keramiker.

Jeg satte mig ved siden af hende i sofaen.

»Tillykke,« sagde hun og rakte mig en kuvert, »jeg fik en vinduesplads til dig.«

Jeg åbnede kuverten. Hun havde printet flybilletten ud på et stykke lyserødt papir.

Da der kun var to eksaminer tilbage, havde hun spurgt mig, hvad jeg så kunne tænke mig, når jeg var færdig, og om vi mon skulle skrive til Undervisningsministeriet igen? Jeg kunne blive den yngste til at starte på universitetet.

»Paris?« havde hun gentaget, den ene kontaktlinse var smuttet fra hende, en uge senere troede hun, at det var et glasskår, hun havde trådt op i foden. Vi måtte fjerne den med pincet.

Mor hævede sit glas.

»Hvad trak du?«

»Carver.«

Vi skålede igen. Det var solbærsaft blandet med hvidvin.

»Du har slet ikke sagt, hvad du fik?«

Jeg skulle lige til at svare, men pludselig holdt mor en finger for munden.

»Shh,« sagde hun.

Hun rejste sig og pressede øret mod væggen. Hun rystede en smule på hovedet, fortsatte hen til klaveret, trykkede et par tangenter ned og lyttede meget nøje. Mor syntes, lejligheden åndede, men hun havde aldrig helt kunnet placere lyden. Hun var ikke til at komme i kontakt med, når hun var sådan. Jeg bladrede i et dameblad, et af dem, hun havde hugget fra vaskekælderens, der stod kun en masse om vintermoden.

Mor lyttede til billederne på væggen. De viste, hvor smuk og lattermild hun havde været som ung. Hun lyttede til sit eget bryst, lænede sig frem mod det billede, hvor hun sad og så genert ud på skødet af en tjekkisk ambassadør. Der var ingen billeder af far, men jeg vidste, at de engang holdt af hinanden. En nat, hvor jeg ikke kunne sove, så jeg dem sidde halvnøgne på gulvet i stuen. Fars modeltog kørte rundt om dem. De lod rødvingsglassene røre hinanden helt stille. Mor havde de brune nylonstrømper med søm på, de knirkede, når hun lænede sig frem mod ham. Jeg stod

længe og kiggede, togene kørte forbi et mini-strandareal med stole og blåstribede parasoller, mor smed bh'en, det var en slags togvæddeløbs-strip.

Det ringede på døren, mor for sammen. Hun sagde ikke noget i dørtelefonen, men åbnede bare og skyndte sig så at få støvsugeren gemt væk i skabet. Jeg tænkte på, hvad der var sket i bunkeren den sidste nat.

Den duknakkede købmand stod i døråbningen, han sagde, at han bare havde sat et skilt på butiksdøren med 'Kommer snart'.

»Nu må vi se,« sagde mor og smilede, da hun rakte ham et glas punch.

Kort efter ankom mors bedste veninde, tykke Birgit, så mors frisør Karin og lidt efter fru Henriksen. Hun havde pels på, selvom det var sommer, og hun kun var gået fra anden sal.

De syntes alle sammen, at det hele var så flot. Fru Henriksen krammede mig igen og igen, hendes parfume var så kraftig, at jeg kunne smage den.

»Er det ikke nærmest en rekord?« spurgte den duknakkede købmand.

»Ikke helt,« svarede jeg.

»Men det er da stadig så flot.« Fru Henriksen gav min albue et klem.

Jeg var lige fyldt 13, da jeg startede på hf-kurset. Jeg havde sprunget et par klasser over i folkeskolen, der var

et klip om det i tv, hvor jeg sagde, at jeg var så vild med at lære, at intet kunne holde mig tilbage. Og det vil vi så sandelig heller ikke, havde undervisningsministeren smilende sagt til kameraet.

Mor fik mange komplimenter for buksedragten, den sad også pænt på hende, hun fik sådan nogle torpedobryster, jeg tror, der var indlæg i.

»Hvornår kommer Anna og Klaus?« spurgte hun, da vi stod i køkkenet og satte blomsterne, jeg havde fået, i vand.

Jeg var lidt for længe om at svare.

»Dine venner, dem du sagde, du ville ...«

»De kunne ikke alligevel.«

»Ingen af dem?«

»Anna er syg, og Klaus skulle til Indien.«

Mor sendte mig et langt blik, så ringede det på døren igen, hun skyndte sig ud for at åbne, det var hendes sang-elever. Mor havde i lang tid forsøgt at leve af at synge, om dagen arbejdede hun som eventpige og gik rundt i supermarkeder og delte foldere og smagsprøver ud, og om aftenen spillede hun. Men efter far rejste, begyndte mor at undervise pigerne fra blindeskolen i sang.

De satte sig ind i sofaen. De havde alle tre kjoler på. Jeg forstod stadig ikke, hvordan de kom hjem til os uden hjælp.

Mor skænkede punch op til alle.

»Var det ikke svært?« spurgte fru Henriksen.

Jeg nikkede, det var lettere at give hende ret. Der var ikke nogen, der vidste, at min viden bare lå over min bevidsthed som et stykke beskidt film. Jeg kunne huske de første 533 cifre af pi, men havde først for nylig fået styr på, at Sverige lå under Norge på landkortet, og det skyldtes udelukkende en svensker, som kun ville ligge nederst, når han gik i seng med mor. Hun sagde, det var, fordi han havde dårligt knæ.

Da vi var færdige med at spise, satte mor sig over til klaveret. Blindeeleverne stimlede sammen om hende, det var tydeligt, at de følte sig mere trygge i den ende af stuen. Mor tøvede, hun så ud mod entreen. Måske hun hørte lyden. Hun så ned i klaveret og slog så de første toner an til *Summertime*, eleverne sang kor.

Mor og far spillede ofte, da de var sammen. Jeg sad på køkkenbordet, og far lod en cigaret ryge sig selv i askebægeret. Mor sang, anderledes end nu, hun sang som en klokke, og far spillede som et tog.

»Det er bare vinden,« sagde far, når mor syntes, hun hørte lyden. Han pustede hende drillende i øret, mor virrede med hovedet som en kat, og så smilede hun igen.

2

Mor og far mødte hinanden under jazzfestivalen. Far spillede trompet og var kommet hele vejen fra Paris. Mor blev altid forelsket i dem, hun spillede sammen med. Hun så dem ind i øjnene, når de lige havde færdiggjort en solo, hendes vibrato lød elektronisk, hun kunne næsten lyde som et instrument. Hun kommenterede det, de lige havde spillet, på en måde, så de aldrig før havde følt sig så hørt.

Far ringede ustandselig til sin franske kone og sagde, at nu blev han lige lidt længere i Danmark, og mor blev så utålmodig, at hun havde en flirt med en tyk trommeslager. Så besluttede far sig noget hurtigere, og han friede til mor på scenen i Kolding.

Mor syntes altid, noget var småborgerligt; frierier, topmadrasser, hunde. Men den aften sagde hun ja til far, og de spillede *My Funny Valentine*. De blev gift, fik en hund og en seng fra Hästens med det hele.

Senere forærede hun det hele væk: seng, hund og ring, men billederne fra bryllupsrejsen kunne mor ikke nænne at skille sig af med, i kassen under hendes seng stod hun

på en hvid sandstrand med en blå sarong over skuldrene og fars hånd i sin.

Da jeg var 10, forlod far os, eller sådan kaldte vi det. Bagerst i strømpeskuffen fandt mor brevene, som han havde skrevet med ekskonen Sylvie. Han havde besøgt hende gennem alle årene. Han skulle se sin franske datter, det forstod mor godt, men Sylvie havde sendt ham billeder af sig selv i undertøj, og mange af brevene var oversprøjtet med parfume. Det var, fordi de duftede så kraftigt gennem konvolutterne, at mor havde kigget i skuffen.

Jeg vidste, når mor og far skulle til at skændes. Mor begyndte at tale i datid, »Ville du ud at gå tur?« Far nikkede.

Det regnede og var koldt udenfor, næsten efterår. Far rejste sig og glemte at tage jakke på. Så snart han var gået, begyndte mor at slæbe kasser ned ad trapperne. Hun sagde, at det der sårede hende mest, var, at han allerede var begyndt at pakke.

Inden far nåede at komme tilbage fra sin tur, havde mor stillet alle hans ting ud i styrtregnen, hele hans bibliotek, pladerne og samlingen af minibiler. Jeg sad i opgangen på det nederste trin og kiggede ud gennem glasdøren.

»Du skal ikke gå derud,« råbte mor, så det rungede.

Bøtterne med malingen, far havde købt til panelerne i entreen, lå væltet ud over asfalten. Den guldfarvede Aston Martin med katapultsædet kørte frem og tilbage på fortovet og fik mere og mere grønne hjul.

Efter far var taget af sted, kunne man længe se de grønne fodspor fra opgangen til skralderummet. Mor måtte bruge bagtrappen. Vicevæerten brugte terpentin.

3

1 var et gevær, og 9 var den duknakkede købmand. Hvis jeg ville huske 19, blev den duknakkede købmand skudt, hvis jeg ville huske 91, skød den duknakkede købmand nogen. Hvis der kun var to tal, var førstnævnte altid den agerende. Allerede i de helt små klasser begyndte jeg på det. Når læreren spurgte mig: »Hvad er 9 minus 9?« tænkte jeg: *Hvor er den duknakkede købmand?*

I taxaen memorerede jeg flynummeret. Mor sad på forsædet og holdt øje med mig i spejlet. Da hun bemærkede, at mine læber bevægede sig, sukkede hun.

»Du flimrer, skat.«

Vi fik taxaturen lidt billigere. Mor sendte chaufføren blikket. Hendes negle gled hen over det forvaskede cowboystof, da hun lænede sig frem mod hans højre lår og fik fat på kuglepennen. Hun tænkte på sig selv som moderne feminist, hvilket betød, at hun læste Erica Jong, men gik i pushup-bh'er og syntes, at det kun var rimeligt, at mænd betalte for det meste, fordi man som kvinde brugte så

meget energi på knibeøvelser og peeling, og det jo kom alle til gode.

»Husk de ting, vi har talt om,« sagde mor, da vi stod i afgangshallen. Jeg skulle huske, at jeg var et kærlighedsbarn, at jeg ikke kunne stole på far, at jeg var et musisk vidunder, som skulle sove mindst otte timer, ikke flimre og give livstegn.

Det med kærlighedsbarnet havde jeg fået at vide mange gange. Selvom mor ikke kunne lide at tale om far, havde hun ofte fortalt mig, hvordan de havde flettet fingre hen over maven, mens de gættede på, hvad jeg ville arve. Hendes øjne, hans retningssans, hendes følsomhed, al deres musikalitet. I alle ni måneder havde hun spillet bambus-saxofon for mig. Et lille fløjtelignende instrument, hun stadig nogle gange gik rundt med i brystlommen.

»Åh, det glemte jeg næsten!« Mor rakte mig en seddel med telefonnummeret til psykologen.

»Hvis du nu bliver dårlig,« sagde hun.

Jeg havde prøvet at forklare hende, at det var lidt ligesom, når kannibaler har kriterier for, hvem de vil spise, fordi de mener, at de optager noget af den spistes styrke. Jeg havde også en slags kriterier. Var noget blevet spist i godt humør, og var man tilfreds med det, var der ikke nogen grund til at skille sig af med det.

»Åh, lille skat,« sagde mor og omfavnede mig.

Jeg forestillede mig hende komme tilbage til den tomme stue, hvordan lejligheden, den aften, ville ånde, og hun ville lede efter lyden og til sidst ende med at ligge i min seng og holde om min dyne. Jeg havde et øjeblik lyst til at tage hjem igen.

Jeg sagde, at alt nok skulle blive godt, at jeg kunne mærke det. Mor smilede, hun havde stor respekt for fornemmelser, selvom hun ikke troede på skæbnen. Hun kaldte sig kaosteoretiker, hendes yndlingsdyr var sommerfuglen. Hun nikkede, og jeg forlangte et sommerfuglekys, hun lo lidt og strakte sig frem mod mig. Hendes fugtige øjenvipper kildede mig på kinden.

Jeg vinkede til hende fra rulletrappen, hun var holdt op med at græde. Mor blev mindre og mindre.

I flyet sad jeg ved siden af en lille tyk mand, som ikke helt havde næse nok til at have briller på. Jeg bladrede i en avis, nogen havde efterladt i nettet foran mit sæde, men så snart flyet begyndte at trille hen ad landingsbanen, så jeg kun ud ad vinduet. Da jeg mærkede hjulene slippe asfalten, følte jeg et sug af lykke. Det var første gang, jeg fløj, men jeg vidste, at jeg var skabt til lange strækninger, en Isadora uden frygt for at flyve, et æg klækket i frit fald fra reden, født med luft under vingerne. Jeg havde altid elsket vinden og ikke kun, fordi far ofte i telefonen sagde: »Lille skat, det

eneste, der er mellem os, er luft,« men fordi vinden kunne rive fat i en, på den varmeste eller koldeste dag kunne man mærke den. Man kunne høre den. Jeg blev drevet ud på altanen, når det blæste. Jeg syntes, der var noget magisk ved gennemtræk, en usynlig person, der fik dørene til at smække. En af de bedste oplevelser, jeg havde haft, var på Experimentarium med mor. De havde en vindmaskine, hvor man selv kunne indstille styrken. Jeg stillede mig lige foran den. »Skru op,« råbte jeg til mor. Luften ramte mig så kraftigt, at jeg ikke kunne få vejret. Mit tøj slog mod mig. Jeg blev tør og kold, og alt prikkede. Hele resten af dagen havde jeg følelsen af at være midt i suset fra en konkylie.

Stewardessen var fransk, hun havde en lille blå hat på. Vi fik hver en plastikbakke med en croissant, et stykke ost og en lille yoghurt. Jeg bad om grapejuice.

»Pamplemousse,« gentog stewardessen og hældte op.

Det var et af de smukkeste ord, jeg kendte.

Jeg sagde remsen: »Vi skal bo i et hus, din mor deler pamphletter ud, og vi har ingen mus.« Huset skulle have mindst fire værelser, ligesom et hjerte har fire kamre, mente far.

Manden med den lille næse var ikke særlig snakkesalig, men han smilede nogle gange til mig. Jeg stirrede ud ad vinduet. Jeg kunne ikke mærke farten, kun se skyerne glide langsomt forbi.

Vi havde fløjet i omkring 35 minutter, og jeg tænkte: Halvt så meget luft mellem far og mig.

Kaptajnen sagde i højtaleren, at vi kunne forvente nogle lufthuller. Min sidemand blev bleg, jeg ventede spændt. Det var kun ganske små ryk, det kildede en smule i maven, men jeg var glad for det. Selv propperne i ørerne. Jeg ville gerne mærke, at jeg var på vej et sted hen.

Jeg ville ikke have været så ked af det, hvis flyet var splintret lige dér. Det var ikke, fordi jeg ville dø, men de tidspunkter, hvor jeg var lykkeligst, var jeg ikke bange. Jeg forestillede mig døden som et lille lukket rum med vægge af det sidste, man har set.

En dag, da min morfar skulle lægges i seng på plejehjemmet, fandt de ham død i hyggestuen med en halv cigar i skjortelommen og panden begravet i de sidste gullige sider af *Livlægens besøg*.

»Den havde han regnet godt ud,« sagde den ældre sygeplejerske i telefonen, da hun ringede til mor.

Jeg havde læst om en orm, der, før den blev opløst af fordøjelsesenzymerne i en thailandsk papaja, havde nået næsten at spise sig igennem hele indmaden. Jeg kunne ikke lade være med at tænke, at den vidste, hvad den gik ind til, og ligesom kunne fornemme sig selv udefra, da den lå dér med et sidste spjæt i alt det klistrede orange frugtkød.

Oftest forestillede jeg mig at dø ramt af lynet på vej gennem græsset med en mand i hånden. Gammel og kridhvidhåret. Jeg var ret benet og iført en løs bomuldsnatkjole. Manden skiftede ansigt undervejs. Vinden hvirvlede bla-

dene rundt som regn. Manden var nogle gange gammel. Himlen var lyseblå, selvom det var nat. Manden holdt altid min hånd stramt og kærligt. Og så pludselig ramte lynet mig midt i et hjortespring, mine øjne var opspærrede, min mund var let åben. Under et suk landede jeg blødt i græsset, død på stedet.